

addergift, wanneer slechts eene regelmatig stijgende hoeveelheid werd gebezigt.

Tot zoover zijn de proeven in hooge mate interessant; maar van meer direct praktisch belang voor den mensch is het feit, dat het serum, afkomstig uit het bloed der met addergift ingeënte dieren, een zeker geneesmiddel is tegen adderbeet.

Dit op zichzelf zou reeds een belangrijk resultaat mogen heeten, daar hiermee een middel gegeven is, de lang niet ongevaarlijke, en zooals uit de Adder-rubriek gebleken is, soms doodelijke adderbeet te bestrijden.

Dit zal evenwel nog gemakkelijker worden, doordien ook nog andere stoffen dezelfde uitwerking hebben. Als zoodanig worden genoemd: Cholerestine en Tyrosine. Deze laatste stof kan betrekkelijk gemakkelijk worden verkregen uit Dahlia-knollen.

In de laatste jaren was de Dahlia, dank zij eene hoog opgevoerde kweekkunst, reeds eene belangrijke plant in de bloemisten-wereld. Ik denk daarbij o.a. ook aan de schitterende resultaten van Hornsveld in Baarn. Nu de Dahlia in eens tevens medicinale plant is geworden, heeft zij daardoor nog aan belangrijkheid gewonnen.

Amsterdam.

B. BOON.

Vogeltrek aan de Wadden.

Westpolder (Ulrum) 23/10 '04.

....Thans wat den vogeltrek betreft. Wat ik u schreef van de voorbijtrekkende *wilde zwanen* is heusch juist. R. J. Mansholt heeft ze zelf ook sinds eenigen tijd waargenomen. Eenige jaren geleden schoot hij er een omstreeks dezen tijd bij ons in het Kanaal (achter de Kweldergronden en Slaperdijk).

9 Oct. hoorde ik de eerste wilde zwanen en zag tevens een grooten trek *zwarte en grauwe ganzen*. 10 Oct. kwam er een heele trek *sneeuwgorzen* over. — 16 October hoorde ik weer *zwanen* en zag er zelfs een op den Kwelder, vrij dicht bij, zitten. — 20 Oct. zag ik eenige *ruigpootbuiserden*.

Tusschentijds heeft altijd de gewone trek van *smienten, pijlstaarten, slobbeenden* enz. plaats.... *Leeuwrikken* en *kievitten* zijn hier nog in groote troepen aanwezig.

Westpolder 30/10 '04.

....De laatste dagen wordt er hier veel gevangen in de eendenkooi. Iederen dag gaan er eenige korven weg vol *smienten*, welke meest naar Londen gaan. Zij vangen meest *smienten* en *pijlstaarten*; *wilde eenden* en *slobben* minder, *talingen* zeer weinig. — 25 Oct. heb ik (R. J. Mansholt eveneens) 's middags 4 uur gedurende meer dan een kwartier een zeer grooten trek *wilde eenden* waargenomen welke van het N. O. kwamen en in de richting van het Z. W. vlogen. Bij duizenden en duizenden vlogen ze over. De vorm van hun trek was meest haaksgewijs.

Het was werkelijk een zeer indrukwekkend gezicht. In de verte hadden wij reeds lang van die lange zwarte strepen gezien, welke, toen deze over ons heen trokken, *gewone eenden* bleken te zijn.

Met deze eendenvlucht zagen we ook eenige koppels *gewone wilde ganzen*.

Spreeuwen komen soms ook in zulke vluchten voorbij dat het in de verte lijkt of het donkere wolken zijn.

28 Oct. nam ik eenige troepen *paapjes* en *kneutjes* waar, zoo van ± 30 à 40 stuks, tevens ook zeer vele *sneeuwgorzen*. Heden zag ik een troepje van 7 à 8 zanglijsters bij elkaar.

Het is vandaag zoo koud, dat wij morgen wel kans hebben groote troepen ganzen, eenden of andere vogels waar te nemen....

P. W. v. H.

Nog eens onfeilbaar.

Dezer dagen nog eens eenige oude afleveringen van „De Levende natuur” doorbladerende, vind ik daar in Deel VII, afl. 9, blz. 232 het volgende berichtje:

Onfeilbaar.

Misschien is 't u niet bekend, dat in deze streek en alleen op 15 Augustus (Vrouwendag) bossen *Tanacetum vulgare* en *Artemisia vulgaris* worden verkocht als uitstekend middel tegen het inslaan van den bliksem.

Maastricht.

J. v. VOLLENHOVEN.

Dit bericht verdient wel eenige nadere opheldering. Dat de Reinevaar en de Alsem zoo maar zonder eenig verder proces zouden moeten dienen als „bliksemafleider”, kan ik

beslist tegenspreken. Maar evenals de Rooms-Katholieken aan wijwater, gewijde kaarsen en andere zaken door die wijding bijzondere kracht toekennen, zoo kennen zij ook aan die planten door eene wijding, die de Kath. Kerk er over uitspreekt, bijzondere kracht toe bij onweer.

Waarom deze wijding (in het Limburgsch dialect „kroetweis” = kruidwijding) juist op 15 Augustus geschiedt? Omdat dan de R. K. het feest viert der Hemelvaart van Maria, zooals de heer van Vollenhoven met het woord „Vrouwendag” te recht zegt.

Hiermee meen ik gezegd te hebben, wat ik had tegen het berichtje van den heer van Vollenhoven. Alleen kan ik er nog bijvoegen, dat niet alleen alsem en reinevaar voor het bovengenoemde doel gebruikt worden, maar evengoed andere planten en dat de gewijden kruiden bij een onweer verbrand worden.

Met de meeste hoogachting voor u en uwe medewerkers, die door uw blad zoo veel nut stichten, teeken ik

M.

B. S.

Naamlijst Nederlandsche Vlinders.

Als antwoord op daaromtrent gedane vragen, diene de mededeeling, dat eene *volledige Naamlijst van Nederlandsche Macrolepidoptera*, 33 bladzijden groot, 4° boekformaat gedrukt en voor allerlei doeleinden geschikt (catalogus, dagboek, ruillijst enz.), verkrijgbaar is bij Dr. J. Th. Oudemans, Paulus Potterstraat 12 Amsterdam en bij den heer J. A. Snijder, Halstersche straatweg, Bergen op Zoom. Prijs: f 0.40, fr. p. p. f 0.45; zes exemplaren f 2, fr. p. p. f 2.15.

Ontvangen boeken.

Heukels Schoolflora 10de druk. Wij kunnen volstaan met de vermelding van dit algemeen bekende veel gebruikte boek. De schrijver heeft natuurlijk weer alle vermeerderingen en verbeteringen aangebracht die in een werk als dit steeds noodig zijn.

Staatsboschbeheer. Insecten schadelijk voor naalddhout. Een zeer mooi uitgevoerde plaat waarop vergroot zijn afgebeeld: Dnnscheerder. Groote en kleine dennen-snuittor, nonvliender en drie soorten retina's.

In alle scholen en streken met dennenboschbouw behoort deze plaat aan den wand te hangen. Aan te vragen bij den Heer Inspecteur van de Staatsbosschen te Utrecht.

In 't drukke Bosch, door Carl Ewald vertaling van Mevr. D. Logeman—van der Willigen, Utrecht, H. Honig.

Dit boek met sprookjes van menschen en dieren maakte in 't eerst een eenigszins zonderlingen indruk; maar al spoedig worden de bedoelingen van den schrijver duidelijk. Voor kinderen is het blijkbaar niet geschreven; toch zit er geen kwaad in; al zullen de meeste kinderen den humor en de strekking niet begrijpen, er worden veel aardige dingen van mooie planten en dieren in verteld, dat het boek het lezen wel waard is.

Op excursie met den botaniseer-trommel, door Dr. A. J. M. Garjeanne. Practische tiencents bibliotheek Holkema & Warendorf.

Een best boekje voor beginnende plantenliefhebbers. Hier is in werkelijkheid goede raad gegeven en niet duur.

De tuin van den liefhebber, door Ericus. Bibliotheek Holkema & Warendorf.

Ook in dit boekje is veel te vinden dat een tuintjesbezitter noodig heeft en best gebruiken kan. Beknopt, duidelijk en door bevoegde hand geschreven, voor één dubbeltje.

H.

Zwarte Eekhoorns.

In Afl. VIII van „De Levende Natuur”, Afdeling Leiden der Nat. Hist. Ver., lees ik, dat men een bruine eekhoorn met zwarten staart gezien heeft en verder wordt gezegd, dat in de berglanden van Europa zwarte eekhoorns voorkomen.

Ik vindt het daarom de moeite waard u mede te deelen, dat ik nabij Hoenderloo op den grintweg van Apeldoorn naar Ede een zwarte eekhoorn gezien heb. Het dier was weinig schuw en liep eerst wel 1/2 minuut vlak naast den weg voort, zoodat ik het van mijn fiets goed kon waarnemen en het gedurende dien tijd op een paar meter afstand van mij kon houden. Toen verdween het in het bosch. Hij was wat kleiner dan een volwassen bruine eekhoorn.

J. A. KERKHOVEN.

